



## Ticaret Meslek Liselerinin Günümüzdeki Önemi

Batuhan KARSLIOĞLU

Dünyada bütün sektörlerde hızlı bir büyüme ve gelişme yaşanırken bunun sonucunda yeni ihtiyaçlar ortaya çıkıyor.

Özellikle iletişim araçlarının gelişmesi, ülkeleri birbirine yaklaştırmakla birlikte her alanda kıyasıya bir yarış içerisine itiyor.

Bu yarışta rekabet edebilmek için, ticaret ve turizm sektörlerinde yapılacak atılımlar önem kazanmaktadır.

Ülkemizin iletişim alanlarında eğitilmiş, yabancı dil bilen, teknolojiyi kullanma becerisi kazanan kalifiye elemanlara şiddetle ihtiyacı bulunmaktadır.

Bu alanlarda yetişen gençler mezun olduklarında piyasada aranan elemanlar olacaklardır.

Toplumun bilimsel ve teknolojik gelişmeler karşısında kendini yenileyip, gelişmelere ayak uydurabilecek nitelikli elemanlara ihtiyacı her geçen yıl artıyor.

Bu elemanları yetiştiren kurumlardan biri de "Ticaret Meslek Liseleri" dir.

Bu liselerin yetiştirdiği elemanların niteliği, programda yer alan meslek derslerine bağlıdır.

Etkili bir mesleki eğitim içinde teknoloji ve iş hayatındaki değişim ve gelişmelerin sürekli olarak izlenmesi de önemlidir.

Yapılan eğitimin bu değişim ve gelişmelere uygun olarak yürütülmesi gerekir.

Bilgi ve teknoloji çağında toplumun ihtiyacı olan nitelikli eleman yetiştirmeyi görev edinmiş Ticaret Meslek Liselerinin tarihçesi Cumhuriyet öncesine dayanır.

Hamidiye Ticaret Mekteb-i Alisi adı altında Türkiye’de ilk Ticaret Okulu, 16 Ocak 1883 yılında kurulmuştur.

1897 yılında Maarif Nezareti’ ne bağlanmış, öğretim süresi üç yıl olan bu okulda Fransızcaya çok önem verilmiştir.

Öğrencilerin Fransızcalarını geliştirmesi açısından 1902’de bir yıl süreli hazırlık sınıfı okutulmuş, daha sonra 1910 yılında ise mali cebir, daktilografi ve stenografi dersleri programa alınmıştır.



Ticaretle uğraşanlar için sabahları ticaret hukuku, ticaret hesap ve defter tutmanın öğretildiği kursların düzenlendiği okul, 1915 yılında bazı değişiklikler yaparak Türkiye’de ticaret öğretiminin tarihi olarak bilinen Ticaret Mekteb-i Alisi adını almıştır.

Bu okul, Tanzimat ve Meşrutiyet dönemindeki ticaret öğretiminin yapıldığı tek ve en kapsamlı kurum unvanına sahipti.

Cumhuriyet dönemine geçişte İstanbul Ticaret Mekteb-i Alisi, İktisat vekâletine bağlanarak öğretim programlarında değişiklikler yaptıktan sonra bütün masrafları vilâyetlerin Özel İdare Bütçelerinden sağlanmak üzere 1924 yılında İzmir’de Lise derecesinde üç sınıflı “Lisan ve Ticaret Okulu” kurulmuştur.

Bunlardan başka; Kayseri, Konya ve Mersin’de birer ticaret okulu bulunmaktaydı. Cumhuriyetin ilk yıllarında faaliyet gösteren bu okullarda, sabahları teorik ders alan örgenciler, öğleden sonraları ticarethane, banka ve diğer ticari işletmelerde pratik çalışmalar yaparlardı.

Genel bilgi derslerine hiç yer verilmemiş olan bu kurumların üç yıllık öğretim süresi içinde, istenilen elemanların yetiştirilmesine yeterli olamayacağı anlaşıldığından, programlarına genel bilgi dersleri de eklenmiştir.

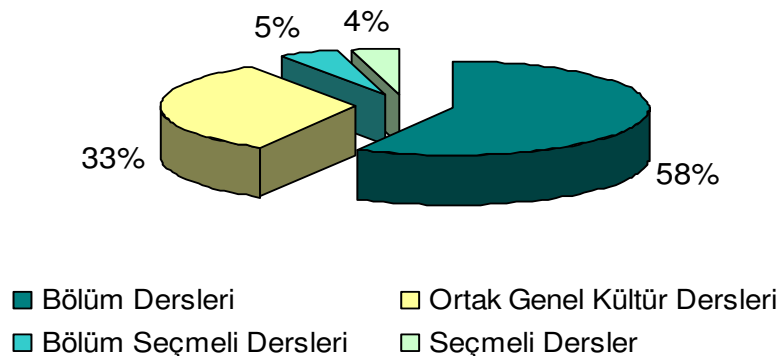
Ankara, Adana, Trabzon ve İzmir’deki Ameli Ticaret Okulları İktisat Vekaletinden 1927 yılında Milli Eğitim Bakanlığına devredilmiş, öğretim süreleri dört yıla çıkarılarak, öğretim programları değiştirilmiş ve "Orta Ticaret Okulu" adı verilmiştir.

1933 yılında Ankara, 1935 yılında da İzmir Orta Ticaret Okullarına lise sınıfları eklenmiştir.

Günümüzde Ticaret Meslek Lisesi öğrencileri; 36 kredi Genel Kültür Dersi, 63 kredi Bölüm Dersi, 5 kredi Bölüm Seçmeli Dersi, 4 kredi Diğer Seçmeli Dersler olmak üzere, toplam 108 kredi (bu sayıya iş yerindeki uygulamalar dahil değildir.) alarak mezun olmaktadır.

Aşağıdaki grafikte görüleceği üzere Ticaret Meslek Lisesi mezunlarının aldıkları toplam kredinin % 58’i bölüm derslerine, % 33’ü ortak genel kültür derslerine, % 5’i bölüm seçmeli derslerine, % 4’ü seçmeli derslere aittir.

**Grafik 1. Ticaret Meslek Lisesi Mezunlarının Aldıkları Kredilerin Ders Çeşitlerine Göre Dağılımları**





1999 AB Helsinki Zirvesi'nde Türkiye'nin MEDA fonlarından yararlandırılması kararından sonra, Türkiye ekonomisinin işgücü ihtiyacıyla, mesleki ve teknik okul mezunları arasındaki boşluğu kapatabilmek amacıyla bazı proje fikirleri geliştirmiştir.

4 Temmuz 2000 tarihinde, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Birliği arasında Türkiye'deki Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesinin (MEGEP) anlaşması imzalanmıştır.

Toplam bütçesi 58,2 milyon Euro olan “Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP)”, meslek liselerinin geleceği için önemli bir imkân oluşturmaktadır.

Projenin 51 milyon Euro'luk kısmı AB tarafından sağlanan hibe niteliğinde olup, geri kalan 7,2 milyon Euro'luk kısım ise Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından karşılanmaktadır.

MEGEP'in amacı; bir modül sistemi oluşturarak hızlı değişime ayak uydurabilecek, çağın gerektirdiği niteliklere sahip elemanların yetiştirilmesi için uygun bir sistem kurmaktır.

Burada karşımıza çıkan modül sistemi kavramı, tuğlalardan örülü bir duvar olarak düşünülebilir. Sistemdeki her bir tuğla; işlevi olan ve faal çalışan bir konuyu içermektedir.

Zaman içinde eskiyip değişmesi gereken her konu, bu sistem duvarından çekip alınıp güncellenmiş olanıyla değiştirilmektedir.

Bu da sistemin değişen teknoloji ve sektörün ihtiyaçları doğrultusunda hızlı bir şekilde güncellenmesine olanak sağlamaktadır.

Türkiye'deki Meslek Liselerindeki eğitimin AB standartlarını uygun olması açısından adapte edilmeye çalışılan modüler eğitim sistemi bu sene 30 ilde 145 pilot kurumda uygulanmaktadır.

5 sene uygulanacak proje, sektörlerin ihtiyaçları doğrultusunda şekillenip, hızlı değişen teknoloji ve onun getirdiği ihtiyaçlar karşısında sisteme hızlı adapte olabilme esasına dayanmaktadır.

Piyasada ciddi bir ara eleman açığı vardır ve bu açığı dolduracak doğru kişiler de Meslek ve Ticaret Liseleri mezunlarıdır.

İlimizin fiziksel kapasitesi şu an için 105 okulla yeterli görünse de gelişen sektör karşısında ilerisi için yeterli olmayacaktır.

Ama asıl hedef açıkları doldurmak değil sektörün istediği ve ihtiyacı olan nitelikli eleman yetiştirmek olduğu unutulmamalıdır.



## AR&GE BÜLTEN

ARAŞTIRMA VE MESLEKLERİ GELİŞTİRME MÜDÜRLÜĞÜ  
2006 NİSAN

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre İzmir'de 2005-2006 öğretim yılında 162.360 öğrenci liseye kayıtlı olup, bunlardan 63.774'ü Meslek Liselerine devam etmektedir.

Gençlere, sektörlerin ihtiyacı doğrultusunda yeteneklerine uygun alanlar bulmak, işlerine uygun stajı sağlamak, onları gelecekteki işleri konusunda sadece dersteki teorik bilgilerle eğitmekle kalmayıp gerçekçi bir şekilde hayatın şartlarına hazırlamak Ticaret Meslek Liselerinin en temel görevidir.

Bu konuda, sektör temsilcileri ile bir araya gelinip karşılıklı fikir alışverişinde bulunup ihtiyaçlar belirlenmeli ve buna göre hareket edilmelidir.

### Kaynakça:

- Milli Eğitim Bakanlığı [www.meb.gov.tr](http://www.meb.gov.tr)